

Spis treści

Przedmowa	9
I. Pochodzenie języka fińskiego	11
Rodzina języków uralskich	11
Problemy taksonomii języków uralskich	22
Fiński w lidze języków	30
II. Języki fińskiej diaspory i enklaw	38
Podstawowe odmiany języka fińskiego za granicą	38
Amerykański <i>finlish</i> (<i>finnelska</i>)	39
Australijski fiński (<i>Aussie Finlish</i>)	45
Szwedzki fiński (<i>sverigefinska</i>)	49
Vermlandzki (fiński leśny sawoński)	54
Fiński tornedalski, czyli <i>meänkieli</i>	56
Kweński fiński	58
Ingryjski fiński	60
Imigranckie dialekty mieszane – brazylijski <i>penedo</i>	64
III. Języki fińskie w Finlandii	66
Potoczne kategoryzowanie języków fińskich	66
Etnolekty karelskie	67
Etnolekty fińskich Saamów	79
Fińskie języki migowe	84
Fiński szwedzki – bilingwizm w Finlandii	86
Języki krajowe Finlandii	90
Fiński romski	90
IV. Fińskie dialekty	95
Systematyka dialektów	95
Grupa dialektów południowo-zachodnich (właściwych fińskich)	98
Południowo-zachodnie dialekty przejściowe (fiń. <i>lounaiset välimurteet</i>)	102
Grupa dialektów regionu Häme (tawastickich)	103
Grupa dialektów południowoostrobotnickich	105
Grupa dialektów środkowo- i północnoostrobotnickich	107
Grupa dialektów północnych	109
Grupa dialektów sawońskich	112
Grupa dialektów południowo-wschodnich	115

V. Dyglosja w języku fińskim	119
Zjawisko dyglosji	119
Potoczny język fiński	119
Dialekt helsiński – <i>stadi</i>	121
Gwara środowisk kobiecych – <i>kyökkisuomi</i>	128
VI. Fińskie języki skonstruowane	130
Uproszczony fiński – <i>selkokieli</i>	130
Budinos	133
Samboka	135
Nasika	137
Quenya	138
Pandunia	140
Kënta-käxli	143
Gry językowe	147
VII. Osobliwości języka fińskiego	152
Cechy uralskie	152
System fonologiczny	155
Chronemy	160
Cechy tonalności	161
Sandhi	162
Harmonia wokaliczna	162
Wymiana stóp (<i>astevaihtelu</i>)	163
Wariantywność tematów fleksyjnych i alternacje głoskowe	164
System przypadków	165
Brak kategorii rodzaju i rodzajnika	170
Sufiksy posesywne	170
Odmiana czasownika	171
Bezokoliczniki	172
Przeczenie – czasownik cząstkowy (<i>kieltoverbi</i>)	173
Osobliwości składni	174
VIII. Praojczyzna Ugrofinów	175
Pochodzenie Finów	175
Pierwsze wiadomości o Fennach	178
Etymologia etnonimów <i>Finlandia</i> i <i>Suomi</i>	188
IX. Pierwsze fińskie pomniki piśmiennictwa	193
Najstarsze zabytki ugrofińskie	193
Protopismo węzełkowe Finów nadbałtyckich	194
Karbowane kije	196
Fińskie inskrypcje runiczne	197
Karelskie inskrypcje runiczne	203
Nowogrodzkie gramoty brzożowe	206
Pierwszy alfabet karelski	219

Najstarsze zapisy tekstów bałtyckofińskich	220
Najstarsze fińskie zapisy tekstów	222
X. Kontakty językowe polsko-fińskie.	231
Wczesne kontakty kulturowe	231
Sławizmy w języku fińskim	236
Fennizmy w języku polskim	236
Leksykografia polsko-fińska	250
Wykaz polskich słowników z językiem fińskim.	252
Wykaz skrótów	258
Bibliografia	263
Spis rysunków.	308
Spis tabel	310
Indeks nazwisk	311
Indeks terminów polskich	315
Indeks terminów fińskich	330
Indeks terminów saamskich	337
Indeks terminów szwedzkich	338
Indeks terminów węgierskich	338
Indeks terminów angielskich	339
Indeks etnonimów	340